

ΟΙ ΚΥΚΛΟΙ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ (του Νίκου Βατόπουλου)

✘ Είναι φορές που μία επέτειος, όπως αυτή των 100 χρόνων από την έκρηξη του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου, προκαλεί μεγαλύτερες αναταράξεις από οποιαδήποτε άλλη. Ειδικά για την Ελλάδα, όπου ο Μεγάλος Πόλεμος δεν έχει περάσει στο συλλογικό υποσυνείδητο όσο οι Βαλκανικοί που προηγήθηκαν ή η Μικρασιατική Καταστροφή που ακολούθησε, η επέτειος συμβαίνει σε μια συγκυρία αυξανόμενης ανάγκης για αυτογνωσία και χρήση συγκριτικών εργαλείων.

Σε διεθνές επίπεδο, είναι μια προσεκτικά σχεδιασμένη και επί μακρόν οργανωμένη επέτειος. Ερχεται να συμπυκνώσει μια μακρά διαδρομή ευρωπαϊκής αποδόμησης, αναγέννησης και αμφισβήτησης, και να συσπειρώσει την εξέλιξη της αρχειονομίας, της προφορικής ιστορίας, της ψηφιοποίησης και της μελέτης μεγάλων κύκλων που, εν προκειμένω, γεφυρώνουν τον 19ο και τον 21ο αιώνα.

Αυτή η καμπή στην ευρωπαϊκή συνείδηση συμβαίνει σε μια στιγμή κατά την οποία μια νέα γενιά Ευρωπαίων έχει ενηλικιωθεί χωρίς να έχουν υπάρξει γύρω της οι επιζώντες του Μεγάλου Πολέμου. Είναι εκείνη η στιγμή που ο κύκλος με όλες τις ημερομηνίες γέννησης από το 1890 έως το 1960 έχει συμπληρωθεί και ως σφαίρα μιας ορισμένης στάθμης στην κατανόηση του ευρωπαϊκού οικοδομήματος, έχει καταχωριστεί στην Ιστορία.

Το άνοιγμα μιας νέας σφαίρας είναι πλέον απαραίτητο ώστε να εισέλθουν στον τροχό της ιστορικής ζύμωσης και οι νεότερες γενιές. Εκείνες που ενηλικιώθηκαν μετά τον Ψυχρό Πόλεμο, που θεώρησαν δεδομένη την παρουσία της Ελλάδας στην Ενωμένη Ευρώπη και που δεν θυμούνται ούτε την άνοδο της θάτσερ (1979) ούτε του Μιτερράν ή του Παπανδρέου (1981), που δεν γνωρίζουν από δικό τους βίωμα τι σήμαινε η «Αλληλεγγύη» στην Πολωνία της δεκαετίας του '80 ούτε το «ατύχημα» στο Τσερνόμπιλ. Όλες αυτές

οι νέες και νεότερες γενιές των Ευρωπαίων, των οποίων η κλάση ήδη καλείται να περάσει μπροστά (σε μια Ευρώπη πολύ διαφορετική από εκείνη του 1980) είναι αναγκαίο να «κοινωνιοποιηθούν» στην ιδέα της ευρωπαϊκής ιστορίας, αλλά και στη σκληρή όσο και βαθιά ευάλωτη συνθήκη του εφήμερου, του σχετικού ή του αποτρόπαιου, που με τόση ενάργεια εκπροσώπησε ο Μεγάλος Πόλεμος.

Και ήταν αυτός ο Πόλεμος, που ήρθε να συνθλίψει, να ταπεινώσει, να ευτελίσει και μετέπειτα να εξιδανικεύσει, την «τρυφηλότητα» της μπελ επόκ που προηγήθηκε, και να δώσει βήμα σε όσους πολεμοχαρείς, «ρεαλιστές» ή εκ φύσεως συγκρουσιακούς, με επιθετική ηττοπάθεια ή εξωπραγματική σκληρότητα, επέλεξαν τον μονόδρομο της εκτόνωσης μέσω της σύρραξης. Κατ'αντιστοιχία, η εποχή μας ανασύρει παρόμοια χαρακτηριστικά. Έχει ανασυρθεί μια τάση εκδίκησης για την εποχή της «τρυφηλότητας» που άνοιξε τον δρόμο στη μεγάλη κρίση και παράλληλα έχει επιταχυνθεί το βήμα όσων επιλέγουν ανοικτά μέτωπα σύγκρουσης, θεωρώντας ότι η σύνθλιψη θα καθαρίσει το τοπίο. Η ιστορία που μας διδάσκει η επέτειος του Μεγάλου Πολέμου είναι ότι, πέρα από τη δυστυχία, άνοιξε τον δρόμο για την ολοκλήρωσή του το 1939-45.

Έντυπη [Η Καθημερινή](#)

Το διαβάσαμε: palmografos.com